

Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου: «Σχολείο, Οικογένεια και Κοινότητα: Συνεργασία, Προκλήσεις, Δυσκολίες και Προοπτικές»

Τόμ. 1, Αρ. 1 (2024)

Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Συνεδρίου: «Σχολείο, Οικογένεια και Κοινότητα: Συνεργασία, Προκλήσεις, Δυσκολίες και Προοπτικές»

2^ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο

“Σχολείο, Οικογένεια και Κοινότητα:
Συνεργασία, Προκλήσεις,
Δυσκολίες και Προοπτικές”

Πρακτικά Συνεδρίου

29-30 Νοεμβρίου 2024
Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Διοργάνωση

Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Ανατολικής Θεσσαλονίκης

Υπό την αιγίδα
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

Σε συνεργασία με
Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής
Τμήμα Ψυχολογίας, Π.Τ.Δ.Ε., Τ.Ε.Φ.Α.Α.
Εργαστήριο Ψυχολογίας και Εκπαίδευσης
του Παιδιού - ΨΥΧΗ (Τ.Ε.Π.Α.Ε.)
Περιφερειακή Δίση Α/θμιας & Β/θμιας
Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας

ISBN: 978-618-82743-3-4

Συνεργασία και διασύνδεση Νηπιαγωγείου-
Δημοτικού-ΕΔΥ για την ομαλή μετάβαση των
νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό

Γεωργία Πλαστήρα, Μαρία Μαυρουδή, Βασιλεία
Δερμεντζοπούλου, Καλλιόπη Γεωργιάδου, Σεβαστή
Τσιγκούλη, Ευθυμία Σώνη, Δέσποινα Φωτεινού,
Μαρίانا Μπουντζιούκα, Ανέστης Καραμούτσας,
Κωνσταντία Σκουφού

doi: [10.12681/pansynschool.7433](https://doi.org/10.12681/pansynschool.7433)

Συνεργασία και διασύνδεση Νηπιαγωγείου-Δημοτικού-ΕΔΥ για την ομαλή μετάβαση των νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό

Πλαστήρα Γεωργία

ΠΕ60, 76^ο Νηπιαγωγείο Θεσσαλονίκης
g_plastira@hotmail.com

Μαυρουδή Μαρία

ΠΕ70, 15^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης
manmaria76@gmail.com

Γεωργιάδου Καλλιόπη

ΠΕ60, 76^ο Νηπιαγωγείο Θεσσαλονίκης
gepoly69@gmail.com

Δερμεντζοπούλου Βασιλεία

ΠΕ23, 32ο ΣΔΕΥ
vdermentz@yahoo.gr

Τσιγκούλη Σεβαστή

ΠΕ30, 32ο ΣΔΕΥ
s.tsigouli@gmail.com

Σώνη Ευθυμία

ΠΕ60, 76^ο Νηπιαγωγείο Θεσσαλονίκης
efisoni@yahoo.gr

ΜπουντζιούκαΜαριάννα

ΠΕ60, 76^ο Νηπιαγωγείο Θεσσαλονίκης
marianabout@hotmail.com

Φωτεινού Δέσποινα

ΠΕ70, 15^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης
fotdesp@gmail.com

Καραμούτας Ανέστης

ΠΕ70, 15^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης
karamoutasanestis@gmail.com

Σκούφου Κωνσταντία

ΠΕ60, 76^ο Νηπιαγωγείο Θεσσαλονίκης
kskoufou@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διαδικασία της μετάβασης από την προσχολική στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι ένα από τα πιο σημαντικά στάδια της παιδικής ηλικίας και αποτελεί μια πρωτόγνωρη εμπειρία για τα νήπια,

κατά τη διάρκεια της οποίας καλούνται να υιοθετήσουν τον ρόλο του "μαθητή". Αποτελεί μια δυναμική διαδικασία, η οποία έχει θετικό αντίκτυπο στα παιδιά τόσο σε κοινωνικό όσο και σε ακαδημαϊκό επίπεδο και καθορίζει την επιτυχία του σχολικού οργανισμού. Σκοπός της παρούσας εισήγησης, η οποία εντάσσεται στη θεματική του συνεδρίου «Ευημερία σχολικής κοινότητας: Ευημερία μαθητών/τριών, εκπαιδευτικών και γονέων», είναι η παρουσίαση των δράσεων για την ομαλή μετάβαση των νηπίων του 7ου Νηπιαγωγείου στο συστεγαζόμενο 15ο Δημοτικό Σχολείο και η προετοιμασία των μαθητών του, να υποδεχθούν τους νέους συμμαθητές. Οι δράσεις υλοποιήθηκαν με τη συνεργασία εκπαιδευτικών των δύο βαθμίδων, των μελών της ΕΔΥ (Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού, Ψυχολόγου και Κοινωνικού Λειτουργού) και των γονέων. Η συμβολή των μελών της ΕΔΥ σε ένα πρόγραμμα μετάβασης, εκτός από τη συνεργασία με τους νηπιαγωγούς και τους δασκάλους, είναι πρωταρχικής σημασίας, καθώς μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών και να παράσχει υποστήριξη στις οικογένειές τους. Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, πραγματοποιήθηκαν συνεργατικά συντονισμένες εκπαιδευτικές δράσεις οι οποίες περιλάμβαναν επισκέψεις, συνδιδασκαλίες, παρουσιάσεις διάχυσης αποτελεσμάτων δράσεων, συμμετοχή σε προγράμματα ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων (προσφέρω, αναζητώ βοήθεια) στους μαθητές και των δύο βαθμίδων καθώς και υποστήριξη γονέων σε θέματα μετάβασης. Η δράση θα αξιολογηθεί στο τέλος του Α τριμήνου του επόμενου Σχολικού Έτους με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων.

Λέξεις-κλειδιά: Μετάβαση, Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, ΕΔΥ, Κοινότητα, Συνεργασία, Κοινωνικές Δεξιότητες

1. Εισαγωγή

Η εκπαίδευση μπορεί να θεωρηθεί ως μια συνεχής σειρά μεταβάσεων, με την πρόοδο σε διάφορα σχολικά επίπεδα να χρησιμεύει ως θεμελιώδες χαρακτηριστικό των εκπαιδευτικών συστημάτων παγκοσμίως (Brooker, 2016). Στα σύγχρονα εκπαιδευτικά πλαίσια, αυτές οι μεταβάσεις δεν είναι μόνο κοινωνικά αναγνωρισμένες αλλά και υποχρεωτικές, ξεκινώντας από πολύ νεαρή ηλικία και ευθυγραμμίζονται με φυσικά αναπτυξιακά ορόσημα. Για παράδειγμα, ένα παιδί τυπικά βιώνει μια σειρά από σημαντικές μεταβάσεις, ξεκινώντας από τη μετάβαση από τη ζωή στο σπίτι στο δομημένο περιβάλλον του νηπιαγωγείου. Αυτή η αρχική μετάβαση σηματοδοτεί την αρχή της επίσημης εκπαίδευσης. Μετά το νηπιαγωγείο, τα παιδιά περνούν στο δημοτικό σχολείο, όπου αναπτύσσουν περαιτέρω τις θεμελιώδεις δεξιότητες και τις γνώσεις τους (Βρυνιώτη&Ματσαγγούρας, 2005). Μετά την ολοκλήρωση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι μαθητές μεταβαίνουν στο γυμνάσιο, μια περίοδος που χαρακτηρίζεται από αυξημένες ακαδημαϊκές προκλήσεις και προσωπική ανάπτυξη. Τελειώνοντας τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, αντιμετωπίζουν μια ακόμη κομβική μετάβαση καθώς ετοιμάζονται να εισέλθουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αυτό το ταξίδι συνεχίζεται στο πανεπιστήμιο, όπου οι φοιτητές εμβαθύνουν στα επιλεγμένα πεδία σπουδών τους και προετοιμάζονται για τη μελλοντική τους σταδιοδρομία (Entwisle&Alexander, 1988). Κάθε μία από αυτές τις μεταβάσεις όχι μόνο σηματοδοτεί μια αλλαγή στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, αλλά συχνά περιλαμβάνει αλλαγές στην κοινωνική δυναμική, τις ευθύνες και τις προσδοκίες, συμβάλλοντας στη συνολική ανάπτυξη του μεμονωμένου μαθητή.

Οι Griebel και Niesel (2002) αντιλαμβάνονται την εκπαιδευτική μετάβαση ως μια πολύπλευρη και δυναμική διαδικασία που εκτυλίσσεται σε μια εκτεταμένη περίοδο, ξεκινώντας από τα διαμορφωτικά χρόνια του νηπιαγωγείου και καταλήγοντας στα πρώτα στάδια της πρώτης ή της δεύτερης δημοτικού. Αυτή η μετάβαση σηματοδοτεί μια σημαντική περίοδο στην ανάπτυξη ενός παιδιού, καθώς κάθε άτομο, επηρεασμένο από τον μοναδικό ρυθμό προσωπικής του ανάπτυξη και ωρίμανση, υιοθετεί σταδιακά μια νέα αίσθηση ταυτότητας και αναλαμβάνει τις σχετικές ευθύνες και ρόλους που συνεπάγονται το να είσαι μαθητής (Ahtolaetal., 2012).

Δεδομένων των βαθιών επιπτώσεων αυτής της μετάβασης, είναι απαραίτητο να καλλιεργηθούν ισχυρές σχέσεις μεταξύ διαφόρων ενδιαφερομένων,

συμπεριλαμβανομένων των δασκάλων, των εκπαιδευτικών αρχών, των γονέων και των κοινοτικών υπηρεσιών. Χτίζοντας συνεργασίες μεταξύ σχολείων, οικογενειών και της ευρύτερης κοινότητας, μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα υποστηρικτικό δίκτυο που ενισχύει τη μαθησιακή εμπειρία για τα παιδιά και διασφαλίζει την ομαλή μετάβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Eskelä-Haaranenetal., 2017; Dockett&Perry, 2004).

Σκοπός της παρούσας εισήγησης, η οποία εντάσσεται στη θεματική του συνεδρίου «Ευημερία σχολικής κοινότητας: Ευημερία μαθητών/τριών, εκπαιδευτικών και γονέων», είναι η παρουσίαση ενός προγράμματος για την ομαλή μετάβαση των νηπίων του 76ου Νηπιαγωγείου στο συστεγαζόμενο 15ο Δημοτικό Σχολείο και η προετοιμασία των μαθητών του, να υποδεχθούν τους νέους συμμαθητές.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο καθώς εκτός από τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών, εμπλέκεται και η Επιτροπή Διεπιστημονικής Υποστήριξης (ΕΔΥ) με τη συμμετοχή του ψυχολόγου και του κοινωνικού λειτουργού με ενεργό δράση μέσα στο πρόγραμμα. Η Επιτροπή Διεπιστημονικής Υποστήριξης (ΕΔΥ) αποτελεί ένα καινοτόμο θεσμό του εκπαιδευτικού συστήματος με σκοπό τη διαγνωστική εκπαιδευτική αξιολόγηση και υποστήριξη των μαθητών σε κάθε σχολική μονάδα γενικής εκπαίδευσης. Αποτελείται από τον Διευθυντή του σχολείου, τον Εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής, τον Ψυχολόγο, τον Κοινωνικό Λειτουργό και το Γραμματέα της Επιτροπής. Στόχος της ΕΔΥ είναι η ανάπτυξη ενός σχολείου για όλους τους μαθητές χωρίς διακρίσεις καθώς και η υποστήριξη της σχολικής μονάδας στην αντιμετώπιση των δυσκολιών που δύναται να προκύψουν κατά την εκπαιδευτική διαδικασία.

Ο ρόλος της ΕΔΥ τα τελευταία χρόνια είναι κομβικός στη συνολική ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μαθητών όλων των βαθμίδων. Δίνει έμφαση στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος συνεργασίας που προωθεί την ανάπτυξη και την ενδυνάμωση όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Για να επιτευχθεί αυτό, η ΕΔΥ επικεντρώνεται στην εφαρμογή στοχευμένων παρεμβάσεων που έχουν σχεδιαστεί για να ενισχύσουν την εκπαιδευτική εμπειρία και την ευημερία κάθε μαθητή, διασφαλίζοντας ότι όλοι έχουν την ευκαιρία να ευδοκιμήσουν ακαδημαϊκά και κοινωνικά. Συνολικά η ΕΔΥ διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην προώθηση της συμπερίληψης και στην αντιμετώπιση των μοναδικών αναγκών όλων των μαθητών, συμβάλλοντας έτσι σε ένα πιο δίκαιο εκπαιδευτικό τοπίο. Η ΕΔΥ επιδιώκει να πραγματοποιήσει τόσο εξατομικευμένες όσο και ομαδικές πρωτοβουλίες με στόχο την ενίσχυση των γνωστικών και ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών. Αυτό περιλαμβάνει την παροχή παιδαγωγικής καθοδήγησης και ψυχοκοινωνικής συμβουλευτικής στους εκπαιδευτικούς, καθώς και υποστήριξη προς τους γονείς ή τους κηδεμόνες των μαθητών (ΦΕΚ 5009/τΒ'/27-10-2021).

Αυτή η συλλογική προσπάθεια περιλαμβάνει στενή επικοινωνία και συντονισμό τόσο με τα σχολεία από τα οποία φεύγουν οι μαθητές όσο και με τα σχολεία στα οποία εισέρχονται. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι οι μοναδικές ανάγκες κάθε μαθητή λαμβάνονται υπόψη κατά τη διάρκεια αυτής της μεταβατικής διαδικασίας. Επιπλέον, ενθαρρύνεται ιδιαίτερα η συμμετοχή των γονέων ή των κηδεμόνων των μαθητών, καθώς η συμμετοχή τους μπορεί να ενισχύσει σημαντικά το σύστημα υποστήριξης των μαθητών. Με τη συνεργασία, όλα τα μέρη μπορούν να δημιουργήσουν ένα πιο αποτελεσματικό και υποστηρικτικό περιβάλλον που προωθεί την επιτυχή προσαρμογή των μαθητών στα νέα εκπαιδευτικά τους περιβάλλοντα (ΦΕΚ 5009/τΒ'/27-10-2021).

2. Στοιχεία εφαρμογής (βαθμίδα Εκπαίδευσης, τάξη/εις, χρονολογία εφαρμογής, διάρκεια εφαρμογής)

Το πρόγραμμα για την ομαλή μετάβαση των νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό υλοποιήθηκε από τις αρχές του 2024 μέχρι και το τέλος της σχολικής χρονιάς. Στο πρόγραμμα συμμετείχαν μαθητές της Ε' τάξης καθώς και οι μαθητές του Νηπιαγωγείου. Με αφορμή την υλοποίηση του προγράμματος της μετάβασης συστάθηκε μια κοινότητα

μάθησης μεταξύ των τριών σχολικών μονάδων που απαρτίζουν το συγκρότημα και οι οποίες μοιράζονται την ίδια ΕΔΥ, καθώς ανήκουν στο 32ο ΣΔΕΥ. Πρόκειται για το 76ο Νηπιαγωγείο Θεσσαλονίκης, το οποίο με συνέπεια σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις σχετικές με τη μετάβαση τις προηγούμενες σχολικές χρονιές. Επίσης, το 15ο ΔΣ Θεσσαλονίκης τη φετινή σχολική χρονιά ενέταξε το πρόγραμμα της μετάβασης σε σχέδιο δράσης της αυτο-αξιολόγησης της σχολικής μονάδας. Τέλος, το 69ο ΔΣ Θεσσαλονίκης συμμετείχε σε δράσεις του προγράμματος πλαισιώνοντας αυτό το διεπιστημονικό εγχείρημα.

3. Στόχοι-επιδιώξεις

Στόχος του προγράμματος ήταν η προετοιμασία των μικρών μαθητών και η δημιουργία ενός κλίματος εμπιστοσύνης και ασφάλειας στη μετάβασή τους στο Δημοτικό Σχολείο. Από τις πρώτες συναντήσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών όλων των σχολικών μονάδων του συγκροτήματος και το σχεδιασμό των σχετικών δράσεων που έλαβαν χώρα, κρίθηκε χρήσιμη η συμβολή της Επιτροπής Διεπιστημονικής Υποστήριξης (ΕΔΥ) ώστε να πλαισιώσει κι εκείνη από την πλευρά της το πρόγραμμα. Έπειτα, λοιπόν, από τις δράσεις συνδιδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν με τους μαθητές της Ε' τάξης του 15ου ΔΣ Θεσσαλονίκης με τους μαθητές των νηπίων και των δύο τμημάτων, την αξιοποίηση ευκαιριών για προγραμματισμένες επισκέψεις των νηπίων μαθητών στις πρώτες τάξεις και των δύο Δημοτικών Σχολείων, καθώς και τις δραστηριότητες στον προαύλιο χώρο που έγιναν υπό την καθοδήγηση της γυμνάστριας του 69ου ΔΣ Θεσσαλονίκης, η ΕΔΥ ανέλαβε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των δικών της δράσεων.

Το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε εντάσσεται στο θεματικό πεδίο Παιδιού, Εαυτού και Κοινωνίας του νέου αναλυτικού προγράμματος του Νηπιαγωγείου (Πεντέρη κ.ά., 2022). Το πεδίο αυτό δίνει έμφαση στην καλλιέργεια ενός περιβάλλοντος στο οποίο τα παιδιά μπορούν να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν τις περίπλοκες σχέσεις που υπάρχουν μεταξύ τους και των άλλων σε διάφορα επίπεδα κοινωνικής δομής. Αυτή η κατανόηση έχει τις ρίζες της στις καθημερινές τους εμπειρίες. Η πρωτοβουλία ενθαρρύνει τα παιδιά να ασχοληθούν και να προβληματιστούν για θέματα που σχετίζονται με τη δική τους ανάπτυξη και δράση, τόσο ως άτομα όσο και ως μέρος μιας συλλογικότητας. Δίνεται σημαντική έμφαση στη συναισθηματική ενδυνάμωση των παιδιών. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση πρακτικών συναισθηματικής παιδείας που βοηθούν τα παιδιά όχι μόνο να αναγνωρίζουν και να ρυθμίζουν τα συναισθήματά τους αλλά και να καλλιεργούν την κατανόηση των συναισθηματικών εμπειριών των γύρω τους.

Επιπλέον, το πρόγραμμα δημιούργησε ασφαλείς χώρους για τα παιδιά να συζητούν ανοιχτά τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή τους ζωή, συμπεριλαμβανομένων ευρύτερων κοινωνικών και περιβαλλοντικών θεμάτων που τους έχουν απήχηση. Μέσα από αυτές τις συζητήσεις, τα παιδιά κατάφεραν να διατυπώνουν τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους, εξοπλίζοντάς τα με τα απαραίτητα εργαλεία για να περιηγηθούν στα συναισθηματικά τους τοπία και να ασχοληθούν στοχαστικά με τον κόσμο γύρω τους. Τελικά, το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε με στόχο τη μετάβαση των νηπίων στο δημοτικό εστίασε στη δημιουργία μιας γενιάς συναισθηματικά ευφών και κοινωνικά υπεύθυνων ατόμων που είναι σε θέση να συνεισφέρουν θετικά στις κοινότητές τους και στο περιβάλλον (Πεντέρη κ.ά., 2022).

Το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε και παρουσιάζεται στην παρούσα εργασία έχει τα κύρια χαρακτηριστικά ενός αποτελεσματικού προγράμματος όπως αυτά περιγράφονται από το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του νηπιαγωγείου (Πεντέρη κ.ά., 2022). Ειδικότερα, είναι ένα πρόγραμμα που εστιάζει στην ουσιαστική συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών των σχολικών μονάδων, των μαθητών, της ΕΔΥ καθώς και των γονέων. Επίσης, έλαβε υπόψη του τις υπάρχουσες συνθήκες όπως η συστέγαση των σχολικών μονάδων, οι διαφορετικοί κανονισμοί, ρουτίνες και απαιτήσεις που υπάρχουν σε κάθε σχολικό πλαίσιο καθώς και τους διαφορετικούς τρόπους μάθησης. Είναι ένα πρόγραμμα που δίνει έμφαση

στη μετάβαση και όχι στην απλή ξενάγηση στους χώρους του νέου σχολείου. Αυτό σημαίνει πως μέσα από την εφαρμογή του προγράμματος οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν ενεργά και να αλληλεπιδράσουν μεταξύ τους, με τη συμπερίληψη όλων των μαθητών υποστηρίζονται όλες τις προσωπικές ιδιαιτερότητες, ικανότητες και ανάγκες.

Ένας ακόμα σημαντικός στόχος του προγράμματος ήταν η δημιουργία μίας κοινότητας μάθησης μέσα από τη διαδικασία συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών των σχολείων, της ΕΔΥ, των μαθητών αλλά και των γονέων, ως ένα καινοτόμο πρόγραμμα. Το πρόγραμμα ακολούθησε τις οδηγίες του ΟΟΣΑ (2017) που έθεσε τις κατευθυντήριες γραμμές για μία κοινότητα μάθησης. Έτσι, υπήρξε έμφαση από όλους τους εμπλεκόμενους στην καλλιέργεια ενός οράματος ο οποίος θα εμπεριέχει ισότιμα όλα τα μέλη της μαθησιακής κοινότητας μέσα από την εφαρμογή στρατηγικών συνεργατικής ομαδικής εργασίας και ανάπτυξης. Μέσα από το συγκεκριμένο πρόγραμμα μετάβασης στο δημοτικό προωθείται μία κουλτούρα μάθησης που ενθαρρύνει την κριτική σκέψη και η καινοτόμα προσέγγιση που εφαρμόζει δίνει την ευκαιρία για ολοκληρωμένη ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μαθητών μέσα από την αλληλεπίδραση και τη συνεργατική δράση.

Τέλος, η υλοποίηση του προγράμματος δεν ήταν σημαντική μόνο για τα νήπια και τη διαδικασία της μετάβασής τους στο Δημοτικό αλλά και για τους μαθητές της Ε΄ Δημοτικού που συμμετείχαν, καθώς κατάφεραν να ενισχύσουν συναισθηματικές και κοινωνικές δεξιότητες. Οι μαθητές της Ε΄ Δημοτικού μέσα από την συμμετοχή τους στο πρόγραμμα κατάφεραν να αποκτήσουν γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις που είναι ζωτικής σημασίας για την αποτελεσματική επικοινωνία, τις συλλογικές προσπάθειες, την ενεργό συμμετοχή στη ζωή της κοινότητας και την καλλιέργεια της αμοιβαίας κατανόησης μεταξύ διαφορετικών ομάδων. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, τα παιδιά καθοδηγούνται στο να γίνουν πολιτιστικά εγγράμματοι και κοινωνικά ευαισθητοποιημένοι και ενεργοί πολίτες (Πεντέρη κ.ά., 2022).

4. Μεθοδολογία της διδασκαλίας

Οι δράσεις του προγράμματος υλοποιήθηκαν με τη συνεργασία εκπαιδευτικών των δύο βαθμίδων, των μελών της ΕΔΥ και των γονέων. Η συμβολή των μελών της ΕΔΥ σε ένα πρόγραμμα μετάβασης, εκτός από τη συνεργασία με τους νηπιαγωγούς και τους δασκάλους, είναι πρωταρχικής σημασίας, καθώς μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών και να παράσχει υποστήριξη στις οικογένειές τους (Lillensteinetal., 2006).

Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα και πάντα με βασικό άξονα το νέο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του Νηπιαγωγείου, πραγματοποιήθηκαν συνεργατικά συντονισμένες εκπαιδευτικές δράσεις οι οποίες περιλάμβαναν επισκέψεις, συνδιδασκαλίες, παρουσιάσεις διάχυσης αποτελεσμάτων δράσεων, συμμετοχή σε προγράμματα ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων (προσφέρω, αναζητώ βοήθεια) στους μαθητές και των δύο βαθμίδων καθώς και υποστήριξη γονέων σε θέματα μετάβασης.

Το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε ακολούθησε όλες τις κατευθυντήριες γραμμές ώστε να είναι προσεκτικά βαθμονομημένο με στόχο να παρέχει ακριβώς τη σωστή ποσότητα πρόκλησης, ωθώντας τα παιδιά να μεγαλώσουν και να προσαρμοστούν χωρίς να καταπονούνται. Αυτή η στοχαστική προσέγγιση οδηγεί σε έναν κύκλο συνεχούς βελτίωσης και μετασχηματισμού των δεξιοτήτων και των γνώσεων τους. Δημιουργώντας ένα πλούσιο και υποστηρικτικό περιβάλλον που πληροί αυτά τα κριτήρια, μπορούμε να βοηθήσουμε τα παιδιά να ευδοκμήσουν, καλλιεργώντας την περιέργεια και την αγάπη τους για μάθηση, ενώ παράλληλα καλλιεργούμε τη συνολική τους ανάπτυξη (Πεντέρη κ.ά., 2022).

Ένας από τους στόχους του προγράμματος ήταν η προώθηση της διερευνητικής αλλά και της συνεργατικής μάθησης όπως αυτές ορίζονται από το νέο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του Νηπιαγωγείου (Πεντέρη κ.ά., 2022). Η διερευνητική μάθηση είναι μια δυναμική εκπαιδευτική προσέγγιση που δίνει έμφαση στη διερεύνηση και επίλυση

ζητημάτων, ερωτήσεων ή προκλήσεων που προκύπτουν από το περιβάλλον φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Συμμετέχοντας σε διερευνητική μάθηση, τα παιδιά είναι σε θέση να εμβαθύνουν σε θέματα που έχουν απήχηση σε αυτά προσωπικά, ενθαρρύνοντας μια βαθύτερη κατανόηση του κόσμου γύρω τους (Furtado, 2010).

Επιπλέον το πρόγραμμα ομαλής μετάβασης από το νηπιαγωγείο στο Δημοτικό που παρουσιάζεται στην παρούσα εργασία ακολούθησε τις αρχές της συνεργατικής μάθησης. Η συνεργατική μάθηση χαρακτηρίζεται ως μια δυναμική διαδικασία κατά την οποία οι μαθητές εμπλέκονται μεταξύ τους σε ομαδικά περιβάλλοντα, καλλιεργώντας το αίσθημα ευθύνης όχι μόνο για τα δικά τους εκπαιδευτικά ταξίδια αλλά και για την πρόοδο και τη μάθηση των συμμαθητών τους (Vodorines, 2011). Αυτή η συνεργατική αλληλεπίδραση παίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση των σχέσεων που αναδύονται μεταξύ των ίδιων των παιδιών, καθώς και μεταξύ των παιδιών και της νηπιαγωγού τους. Επιπλέον, επηρεάζει τη σύνδεσή τους με το μαθησιακό περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού χώρου και των διαφόρων εργαλείων και υλικών που χρησιμοποιούν κατά τις μαθησιακές τους δραστηριότητες (Gillies, 2014; Πεντέρη κ.ά., 2022).

Στα πλαίσια της διερευνητικής αλλά και της συνεργατικής μάθησης εντάσσονται δράσεις του προγράμματος όπως είναι οι συνδιδασκαλίες που πραγματοποιήθηκαν και αφορούσαν στον ηλεκτρισμό, όπου οι μαθητές τόσο του νηπιαγωγείου όσο και του δημοτικού ομαδικά και εμπειρικά εκπαιδεύτηκαν στην έννοια του ηλεκτρισμού μέσα από δραστηριότητες που διερευνούσαν το φαινόμενο αλλά και με τη συνεργασία όλων των παιδιών ώστε να δουν τα αποτελέσματα των δράσεων τους.

5. Παρουσίαση των δραστηριοτήτων

Το πρόγραμμα για την ομαλή μετάβαση των νηπίων από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό που παρουσιάζεται στην παρούσα εργασία περιλαμβάνει μία σειρά από συναντήσεις μεταξύ των μαθητών. Η καινοτομία του προγράμματος έγκειται στην συνεργασία των νηπιαγωγών των δύο νηπιαγωγείων, των δασκάλων των τάξεων του Δημοτικού αλλά και της ΕΔΥ που διοργάνωσε δράσεις που στόχευαν στην καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων και τη δημιουργία θετικών συναισθημάτων σχετικά με τη μετάβαση στο Δημοτικό.

Στο πλαίσιο του προγράμματος, οργανώθηκαν και υλοποιήθηκαν οι εξής δράσεις:

- Συνδιδασκαλία Ε2 – Νηπιαγωγείου « Ηλεκτρισμός»
- Συνδιδασκαλία Ε2- Νηπιαγωγείο «Αγωγοί – μονωτές»
- Συνδιδασκαλία Ε1-Νηπιαγωγείο «Μιλώντας για τον ηλεκτρισμό»
- Τραγουδάμε όλοι μαζί για τον εκφοβισμό
- Επίσκεψη νηπιαγωγείου στην Ε2 τάξη
- Δράση παγκόσμιας ημέρας παιδικού βιβλίου Β1- νηπιαγωγείου
- Επίσκεψη στην Α' Τάξη και Γνωριμία με το Δημοτικό:
- Αθλητικές Δραστηριότητες στον Προαύλιο Χώρο
- Η ΕΔΥ υλοποίησε 3 συναντήσεις ομάδας μαθητών Νηπίων, τρεις ομάδες μαθητών της Ε' Τάξης και μία τελική κοινή συνάντηση που συμμετείχαν όλοι οι μαθητές
- Ενημερωτική συνάντηση με τους γονείς των νηπίων, με την παροχή ενημερωτικού υλικού για την ομαλή μετάβαση των παιδιών τους στο Δημοτικό
- Αξιολογική συζήτηση επί των αποτελεσμάτων με συντονίστρια την κοινωνική λειτουργό της ΕΔΥ

6. Διδακτικό υλικό (μορφή, περιεχόμενο, διδακτική χρήση)

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται συνοπτικά το περιεχόμενο των συναντήσεων μεταξύ των μαθητών του νηπιαγωγείου και του δημοτικού που είχε ως στόχο την αξιολόγηση του βαθμού της επιτυχημένης διασύνδεσης μεταξύ μικρών και μεγάλων μαθητών.

Αρχικά οι μαθητές γνωρίστηκαν στην παρεούλα με τη βοήθεια μιας μπάλας. Στη συνέχεια τα παιδιά του νηπιαγωγείου ανέφεραν τις γνώσεις τους πάνω στον ηλεκτρισμό και οι μαθητές του δημοτικού συμφωνούσαν ή όχι με τις προτάσεις που αναφέρονταν. Τα παιδιά μοιράστηκαν σε ομάδες των δύο παιδιών. Κάθε παιδί της Ε΄ τάξης πήρε από το «χέρι» ένα νηπιάκι και κάθισαν στα τραπεζάκια εργασίας.

Ακολούθησε η παρουσίαση- επίδειξη του ηλεκτρικού κυκλώματος από δύο μαθητές του Ε2 : από ποια μέρη αποτελείται το ηλ. κύκλωμα (λαμπάκι- καλώδια- μπαταρία), ποιες είναι οι επαφές- πόλοι της ηλεκτρικής πηγής- μπαταρίας και ποιες είναι οι επαφές από το λαμπάκι. Κατόπιν έγινε επίδειξη του πώς συνδέουμε τα μέρη του κυκλώματος έτσι ώστε να ανάβει το λαμπάκι. Στο επόμενο στάδιο της διδασκαλίας η κάθε ομαδούλα προσπαθούσε να ενώσει με το σωστό τρόπο το κύκλωμα ώστε να ανάψει το λαμπάκι. Τέλος, όλα τα παιδιά ζωγράφισαν τα δικά τους κυκλώματα, υπόγραψαν τις κοινές τους δημιουργίες και όλη η διδασκαλία έκλεισε με τις ομαδικές φωτογραφίες.

Συνδιδασκαλία Ε2- Νηπιαγωγείο «Αγωγοί – μονωτές»

Αρχικά οι μαθητές του Ε2 παρουσίασαν το κύκλωμα με την προσθήκη διακόπτη αυτή τη φορά και αναφέρθηκαν σε υλικά τα οποία χωρίζουμε σε αγωγούς και μονωτές ανάλογα με το αν αφήνουν το ρεύμα να περάσει από αυτά ή όχι.

Στη συνέχεια τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες των δύο παιδιών και πειραματίστηκαν με διάφορα υλικά. Ένα παιδί της Ε΄ τάξης παρουσίαζε το υλικό, π.χ. το αλουμινοφύλλο και διαπίστωνε αν άναβε ή όχι το λαμπάκι στο κύκλωμα, οπότε το ονόμαζε αγωγό ή μονωτή ανάλογα. Στη συνέχεια τα παιδιά του νηπιαγωγείου δοκίμαζαν στα κυκλώματά τους το υλικό και συμπλήρωναν σε φύλλο εργασίας, με τη βοήθεια των μεγάλων παιδιών, έναν πίνακα κατατάσσοντας τα υλικά σε αγωγούς και μονωτές. Έγιναν οι παρουσιάσεις και δοκιμές 10 υλικών. Στη συνέχεια τα παιδιά ζωγράφισαν από τι υλικό θα ήταν τα ρούχα ενός ηλεκτρολόγου ώστε να μην κινδυνεύει από το ηλεκτρικό ρεύμα. Οι δημιουργίες των παιδιών πραγματικά μας εξέπληξαν.

Στη συνέχεια τα παιδιά πήγαιναν στον διαδραστικό πίνακα και έπαιζαν ένα παιχνίδι σε worldwall, όπου έπρεπε να κατατάξουν εικόνες υλικών σε αγωγούς ή μονωτές. Τέλος, ένα παιδί της Ε΄ τάξης μίλησε για την ηλεκτροπληξία και πώς μπορούμε να δώσουμε τις πρώτες βοήθειες σε κάποιον χωρίς να κινδυνεύσουμε.

Συνδιδασκαλία Ε1-Νηπιαγωγείο «Μιλώντας για τον ηλεκτρισμό»

Τα παιδιά του δημοτικού είχαν κατασκευάσει ηλεκτρικά κυκλώματα, τα οποία παρουσίασαν στους μικρούς μαθητές του νηπιαγωγείου και εξήγησαν τη χρησιμότητα κάθε στοιχείου του κυκλώματος και τη ροή του ηλεκτρικού ρεύματος.

Οι μαθητές πειραματίστηκαν με διάφορα υλικά ώστε να διαπιστώσουν ποια από αυτά είναι αγωγοί και ποια μονωτές και γιατί είναι σημαντικό να τα διακρίνουν στην καθημερινότητά τους. Στο τέλος ζωγράφισαν τα δικά τους κυκλώματα ηλεκτρισμού χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα σύμβολα.

Τραγουδάμε όλοι μαζί για τον εκφοβισμό

Οι μαθητές του 76^{ου} νηπιαγωγείου και η νηπιαγωγός έγραψαν ένα δικό τους τραγούδι για τον εκφοβισμό και το μελοποίησαν με τη βοήθεια της μουσικού του σχολείου μας. Την ημέρα κατά του σχολικού εκφοβισμού στις 6/03/2024 το τραγούδησαν μαζί με τα παιδιά του 15^{ου} δημοτικού και του 69^{ου} δημοτικού στέλνοντας το μήνυμα κατά του εκφοβισμού και την ανάγκη να μιλάμε, όταν μας συμβαίνει κάτι κακό. Οι φωνές μαθητών και εκπαιδευτικών όλου του συγκροτήματος ενώθηκαν κατά του σχολικού εκφοβισμού.

Επίσκεψη νηπιαγωγείου στην Ε2 τάξη

Οι νηπιαγωγοί του 76^{ου} νηπιαγωγείου μαζί με τους μαθητές τους επισκέφτηκαν την τάξη

του Ε2 τμήματος της εκπαιδευτικού Μαυρουδής Μαρίας για να τους παρουσιάσουν μία δράση τους που δούλεψαν στα εργαστήρια δεξιοτήτων με τίτλο το Παπάκι πάει. Μέσα από ένα παραμύθι με ένα παπάκι που χάθηκε από τη μαμά του, πληροφόρησαν τους μεγάλους μαθητές του Ε2 τι θα πρέπει να κάνουν σε περίπτωση που χαθούν από τους γονείς τους.

Δράση παγκόσμιας ημέρας παιδικού βιβλίου Β1- νηπιαγωγείου

Οι μαθητές του 76^{ου} νηπιαγωγείου μαζί με τις νηπιαγωγούς τους επισκέφτηκαν το δημοτικό σχολείο όπου παρακολούθησαν την δράση του Β1 τμήματος για την παγκόσμια ημέρα σχολικού βιβλίου. Τα παιδιά του νηπίου έμαθαν για την παγκόσμια ημέρα παιδικού βιβλίου και μετά παρακολούθησαν την παράσταση «Το ασχημόπαπο».

Επίσκεψη στην Α' Τάξη και Γνωριμία με το Δημοτικό:

Η εκπαιδευτικός της Α' τάξης του 69ου Δημοτικού υποδέχτηκε τα νήπια για να εξοικειωθούν με το νέο εκπαιδευτικό περιβάλλον και το υλικό της Α' Δημοτικού. Αυτή η δράση είχε στόχο να μειώσει το άγχος των νηπίων και να ενισχύσει την αυτοπεποίθησή τους κατά τη μετάβαση.

Αθλητικές Δραστηριότητες στον Προαύλιο Χώρο

Οργανώθηκαν κοινές δραστηριότητες μεταξύ των μαθητών της Β' τάξης και των νηπίων στον προαύλιο χώρο με τη Γυμνάστρια του 69ου Δημοτικού Σχολείου, ενισχύοντας την εξοικείωση των μικρών μαθητών με τον μεγαλύτερο χώρο του Δημοτικού και καλλιεργώντας δεξιότητες κοινωνικοποίησης και φυσικής δραστηριότητας.

1η Συνάντηση Ομάδας Μαθητών Ε' τάξης

Εισαγωγή στην αναγνώριση των συναισθημάτων του άλλου και στην επίλυση προβλημάτων που σχετίζονται με τη σχολική ζωή στο Δημοτικό Σχολείο.

1η Συνάντηση Ομάδας Μαθητών Νηπίων

Διερεύνηση των προβληματισμών που έχουν οι μαθητές των νηπίων σχετικά με τη μετάβασή τους στο Δημοτικό Σχολείο και την ανάδειξη καλών πρακτικών αναζήτησης βοήθειας.

2η Συνάντηση Ομάδας Μαθητών Ε' τάξης

Εισαγωγή στην κατανόηση των χαρακτηριστικών που έχει ο καλός ακροατής και στην αξιοποίηση των ατομικών ιδιοσυγκρασιακών χαρακτηριστικών που είναι χρήσιμα στην παροχή βοήθειας προς τους άλλους.

2η Συνάντηση Ομάδας Μαθητών Νηπίων

Μουσικοκινητική δραστηριότητα με στόχο την παρουσίαση τραγουδιού στους μαθητές της Ε' τάξης του 15ου ΔΣ Θεσσαλονίκης ως ευχαριστήρια κίνηση για τη συνδρομή τους στην ομαλή μετάβαση των μελλοντικών μαθητών της Α' Δημοτικού.

3η Συνάντηση Ομάδας Μαθητών Ε' τάξης

Θέμα 3 ης συνάντησης: Καλλιέργεια ενσυναίσθησης μέσω ανάκλησης αναμνήσεων των μαθητών από την δική τους μετάβαση στο Δημοτικό Σχολείο.

3η Συνάντηση Ομάδας Μαθητών Νηπίων

Θέμα 3 ης συνάντησης: Αξιολογική δράση ώστε να διαπιστωθεί αν οι μικροί μαθητές κατανόησαν επαρκώς το είδος βοήθειας που μπορούν να λάβουν στο Δημοτικό Σχολείο,

εφόσον τους χρειαστεί.

Τελική συνάντηση όλων των μαθητών

Αξιολογική δράση ώστε να διαπιστωθεί ο βαθμός της επιτυχημένης διασύνδεσης μεταξύ μικρών και μεγάλων μαθητών.

Ενημερωτική συνάντηση με τους γονείς των νηπίων, με την παροχή ενημερωτικού υλικού για την ομαλή μετάβαση των παιδιών τους στο Δημοτικό

Οι εκπαιδευτικοί υλοποίησαν ενημερωτική συνάντηση με τους γονείς με θέματα που αφορούσαν την ομαλή μετάβαση των παιδιών τους στο Δημοτικό Σχολείο. Συζήτησαν ανησυχίες, απορίες και έδωσαν ενημερωτικά φυλλάδια στους γονείς.

Αξιολογική συζήτηση επί των αποτελεσμάτων με συντονίστρια την κοινωνική λειτουργό της ΕΔΥ

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς έγινε συνάντηση στρογγυλής τραπέζης, η οποία συντονίστηκε από την κοινωνική λειτουργό της ΕΔΥ. Όλοι οι συμμετέχοντες (εκπαιδευτικοί, κοινωνική λειτουργός, ψυχολόγος) αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με την πορεία και την αποτελεσματικότητα του προγράμματος και συζήτησαν για τη συνεργασία εκπαιδευτικών-ΕΔΥ, εντόπισαν τα θετικά και τα αδύναμα σημεία της συνεργασίας κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος και διερεύνησαν τρόπους βελτίωσης με στόχο τη μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα του προγράμματος κατά την εφαρμογή του στο μέλλον.

7. Αξιολόγηση

Όπως ξεκάθαρα αναφέρεται στο νέο αναλυτικό πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου η αξιολόγηση στο νηπιαγωγείο παίζει καθοριστικό ρόλο στη συνολική μαθησιακή εμπειρία (Πεντέρη κ.ά., 2022). Η αξιολόγηση χαρακτηρίζεται από τον αυθεντικό χαρακτήρα της, καθώς λαμβάνει χώρα μέσα στο γνήσιο πλαίσιο των καθημερινών μαθησιακών δραστηριοτήτων των παιδιών. Αυτή η διαδικασία χρησιμοποιεί μια ποικιλία τεχνικών για την παρατήρηση και την τεκμηρίωση των τρόπων με τους οποίους τα παιδιά εμπλέκονται και προσδεύουν στο μαθησιακό τους ταξίδι. Πρωταρχικός στόχος της αξιολόγησης είναι η ενίσχυση της μαθησιακής εμπειρίας, ενισχύοντας την ολιστική ανάπτυξη κάθε παιδιού, ενώ παράλληλα βελτιώνει την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού προγράμματος που εφαρμόζεται (Blessing, 2019). Με αυτόν τον τρόπο, η αξιολόγηση βοηθά στη δημιουργία των συνθηκών που απαιτούνται για τον ακριβή καθορισμό των εκπαιδευτικών στόχων, τον αποτελεσματικό σχεδιασμό των επόμενων βημάτων και την επιλογή κατάλληλων στρατηγικών για την επίτευξη αυτών των στόχων (DeLucaetal., 2019).

Η συνεχής αξιολόγηση είναι απαραίτητη, καθώς δίνει στα παιδιά άφθονες ευκαιρίες να επιδείξουν όχι μόνο τις υπάρχουσες γνώσεις και δεξιότητές τους, αλλά και να δείξουν πώς εξελίσσονται και προσδεύουν με την πάροδο του χρόνου. Αυτή η συνεχής διαδικασία είναι ζωτικής σημασίας για την αναγνώριση των ατομικών ρυθμών μάθησης και τη διασφάλιση ότι η ανάπτυξη κάθε παιδιού υποστηρίζεται και γαλουχείται κατάλληλα (Pyleetal., 2020). Υιοθετώντας μια ολοκληρωμένη και συνεχή προσέγγιση στην αξιολόγηση, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν ένα πιο ανταποκρινόμενο και υποστηρικτικό περιβάλλον μάθησης που να καλύπτει τις διαφορετικές ανάγκες όλων των παιδιών στο νηπιαγωγείο (Πεντέρη κ.ά., 2022).

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το πρόγραμμα που παρουσιάστηκε στην παρούσα εργασία ακολούθησε όλα τα παραπάνω κριτήρια που ορίζονται από το νέο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του Νηπιαγωγείου. Έτσι, μετά από κάθε δράση ακολουθούσε συζήτηση με τους μαθητές, ζωγραφική σε φύλλα εργασίας σχετικά με το θέμα που διαπραγματεύτηκαν στην

κάθε συνάντηση καθώς επίσης και δράσεις αξιολόγησης της ΕΔΥ. Η αξιολόγηση μεταξύ εκπαιδευτικών και ΕΔΥ έγινε με διαλογική συζήτηση στρογγυλής τράπεζας υπό την καθοδήγηση της κοινωνικής λειτουργού. Τέλος, με την ολοκλήρωση του πρώτου τριμήνου της επόμενης χρονιάς να γίνει αξιολόγηση των μαθητών καθώς θα δοθεί και ερωτηματολόγιο στους γονείς.

Το πρόγραμμα βρισκόταν σε όλη τη διάρκειά του σε κυκλική διαδικασία αξιολόγησης-προγραμματισμού-αξιολόγησης, με στόχο τη αναδιαμόρφωσή του μέσα από βελτιωτικές κινήσεις όπου χρειαζόταν. Οι εκπαιδευτικοί μαζί με τα μέλη της ΕΔΥ που συμμετείχαν στο πρόγραμμα αξιοποίησαν όλα τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν κατά την διαδικασία της εφαρμογής του προγράμματος όπως οι ατομικός φάκελος του μαθητή, οι απόψεις των παιδιών, τα ημερολόγια και οι παρατηρήσεις και μέσα από άλλες πηγές όπως οι απόψεις των γονιών, αξιολόγησαν τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης δράσης που οργανώθηκε στο πλαίσιο της μετάβασης των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί και η ΕΔΥ συγκεκριμένα με τη χρήση των παραπάνω εργαλείων αξιολόγησαν αν το πρόγραμμα βοήθησε ουσιαστικά τα παιδιά στη μετάβασή τους στο δημοτικό, αν ήταν εύκολο στην υλοποίησή του χωρίς να δυσκολέψει τη λειτουργία του νηπιαγωγείου ή του δημοτικού, αν ήταν ευέλικτο και τέλος αν έδινε την ευκαιρία σε όλα τα παιδιά να συμμετέχουν ισότιμα στο πρόγραμμα.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η μετάβαση που βιώνουν τα νήπια όταν μετακινούνται από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό Σχολείο αναγνωρίζεται ως ένα βαθύτατα σημαντικό ορόσημο στην ανάπτυξη ενός παιδιού, καθώς θέτει τα θεμέλια για το μελλοντικό ακαδημαϊκό του ταξίδι. Αυτή η διαδικασία μετάβασης δεν επικεντρώνεται αποκλειστικά στη διασφάλιση των ακαδημαϊκών επιτευγμάτων. Είναι εξίσου σημαντικό για την καλλιέργεια μιας αίσθησης κοινωνικής και συναισθηματικής ικανότητας. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό αυτή η μετάβαση να συμβεί με τρόπο που ενσταλάζει μια θετική αντίληψη για το σχολείο τόσο στα παιδιά όσο και στις οικογένειές τους. Επιπλέον, είναι ζωτικής σημασίας να αισθάνονται τα παιδιά μια αίσθηση επάρκειας και εμπιστοσύνης στους ρόλους τους ως μαθητές.

Αποτελεί επιτακτική ανάγκη για τα Νηπιαγωγεία να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν προγράμματα ειδικά σχεδιασμένα για να διευκολύνουν την προσαρμογή των μικρών παιδιών στο επερχόμενο εκπαιδευτικό τους περιβάλλον. Το πρόγραμμα που παρουσιάστηκε στην παρούσα εργασία αποτελεί μία καινοτομία καθώς η συμβολή της ΕΔΥ υπήρξε καταλυτική για την μέγιστη αποτελεσματικότητα στους στόχους που είχε θέσει το πρόγραμμα μετάβασης από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό. Κάθε μέλος του προσωπικού που συμμετείχε στο πρόγραμμα συνέβαλε μέσα από τη δική του επιστημονική οπτική στην καλύτερη ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μαθητών μέσα από την ενίσχυση δεξιοτήτων τόσο προσωπικών όσο και κοινωνικών, οι οποίες θα τους βοηθήσουν στην καλύτερη μετάβασή τους στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα.

Η καινοτομία του προγράμματος μέσα από τη συνεργασία εκπαιδευτικών και ΕΔΥ εστίασε στη γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στα δύο εκπαιδευτικά στάδια, μέσα από την εξοικείωση των νηπίων με τη δομή αλλά και τις απαιτήσεις του δημοτικού σχολείου, καλλιεργώντας συναισθηματικές και κοινωνικές δεξιότητες, ενισχύοντας τον ενθουσιασμό και την αυτοπεποίθηση, βάζοντας ουσιαστικές και γερές βάσεις για μία επιτυχημένη μετάβαση στο δημοτικό σχολείο. Από την άλλη ουσιαστική ήταν η συμβολή του προγράμματος στην ανάπτυξη συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών της Ε΄ Δημοτικού, με την προώθηση της πρόληψης φαινομένων όπως η Σχολική Βία, δίνοντας στους μαθητές του Δημοτικού να καλλιεργήσουν δεξιότητες όπως η ομαδικότητα, η συνεργατικότητα και η ενσυναίσθηση.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Ξενόγλωσσες

- Ahtola, A., Poikonen, P. L., Kontoniemi, M., Niemi, P., & Nurmi, J. E. (2012). Successful handling of entrance to formal schooling: Transition practices as a local innovation. *International Journal of Transitions in Childhood*, 5(1), 3-21.
- Blessing, A. D. (2019). Assessment in kindergarten. *YC Young Children*, 74(3), 6-13.
- Brooker, L. (2016). *Ομαλή μετάβαση στην προσχολική ηλικία*. Πεδίο.
- Deluca, C., Pyle, A., Roy, S., Chalas, A., & Danniels, E. (2019). Perspectives on kindergarten assessment: Toward a common understanding. *Teachers College Record*, 121(3), 1-58.
- Dockett, S., & Perry, B. (2004). What makes a successful transition to school? Views of Australian parents and teachers. *International journal of early years education*, 12(3), 217-230.
- Entwisle, D. R., Alexander, K. L., Pallas, A. M., & Cadigan, D. (1988). A social psychological model of the schooling process over first grade. *Social Psychology Quarterly*, 173-189.
- Eskelä-Haapanen, S., Lerkkanen, M. K., Rasku-Puttonen, H., & Poikkeus, A. M. (2017). Children's beliefs concerning school transition. *Early Child Development and Care*, 187(9), 1446-1459.
- Furtado, L. (2010). Kindergarten Teachers' Perceptions of an Inquiry-Based Science Teaching and Learning Professional Development Intervention. *New Horizons in Education*, 58(2), 104-120.
- Gillies, R. M. (2014). Cooperative learning: Developments in research. *International journal of educational psychology*, 3(2), 125-140.
- Griebel, W., & Niesel, R. (2002). Co-constructing transition into kindergarten and school by children, parents and teachers WILFRIED GRIEBELANDRE NAT ENIESEL. In *Transitions in the early years* (pp. 88-99). Routledge.
- Lillenstein, D. J., Levinson, E. M., Sylvester, C. A., & Brady, E. E. (2006). School psychologist involvement in transition planning: A comparison of attitudes and perceptions of school psychologists and transition coordinators. *Journal for Vocational Special Needs Education*, 29(1), 4-16.
- OECD (2017). *Policy pointers to improve transitions from early childhood education and care to primary school*. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264276253-9-en.pdf?expires=1725697298&id=id&accname=guest&checksum=3DC677CCC405A9A69C6B507B98211959>
- Pyle, A., DeLuca, C., Danniels, E., & Wickstrom, H. (2020). A model for assessment in play-based kindergarten education. *American Educational Research Journal*, 57(6), 2251-2292.
- Vodopivec, J. L. (2011). Cooperative learning and support strategies in the kindergarten. *Metodičkiobzori*, 6(2), 81-91.

Ελληνόγλωσσες

- Βруниώτη, Κ. & Μασσαγγούρας, Η. (2005). Μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο: Μια οικοσυστημική ερευνητική προσέγγιση των κοινωνικών σχέσεων των αρχάριων μαθητών και μαθητριών στην σχολική τάξη. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 40, 78-102.
- Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (2021, 27 Οκτωβρίου). *Ενιαίος κανονισμός λειτουργίας των Σχολικών Δικτύων Εκπαιδευτικής Υποστήριξης (Σ.Δ.Ε.Υ.) και των Επιτροπών Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.) των σχολικών μονάδων της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και καθορισμός των ιδιαίτερων καθηκόντων των μελών αυτών*. Αρ. Φύλλου 5009, Τεύχ. Β', σελ. 65187-65202.
- Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλίππιδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2022). *Πρόγραμμα Σπουδών Για την Προσχολική Εκπαίδευση – Διευρυμένη Έκδοχή (2η Έκδοση, 2022*

ΙΕΠ). Στο πλαίσιο της Πράξης «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» του ΙΕΠ με MIS 5035542